

Spis treści

Wprowadzenie	5
CZĘŚĆ I. ASPEKTY FILOZOFICZNO-SPOŁECZNE	
Rudolf Dupkala Európska Unia v kontexte imigrácie z teritória islamskej civilizácie (výzvy, príležitosti, limity, ohrozenia)	11
Joanna Nowicka Rola polskiej szkoły w budowaniu tożsamości europejskiej na przykładzie logistyki	29
Aleksandra Chwastek The evolution of the role and position of women in academic education after the 2004 enlargement of the European Union, as exemplified by the Czech Republic and Poland in relation to the political and economic background of each country	59
CZĘŚĆ II. ASPEKTY PRAWNO-GOSPODARCZE	
Iwona Miedzińska Wpływ orzecznictwa TSUE na prawo krajowe w sektorze transportu kolejowego w Polsce	89
Krzysztof Kaczorowski Wpływ orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na rozwój sądowej ochrony praw konsumenta w Polsce	103
Elżbieta Małecka Wpływ europejskiego prawa ochrony konkurencji w sektorze lotniczym na polskie prawo lotnicze	119
Agnieszka Podgórska The impact of membership of the European Union on road safety in Poland	135
Robert Frey Rules for determining jurisdiction in cases involving matrimonial property regimes as an example of enhanced cooperation within the European Union	155

Jacek Małyko	
Wpływ regulacji wspólnotowych na polskie prawo pracy w zakresie ochrony nietypowych form zatrudnienia na przykładzie umowy o pracę na okres próbny	175

CZĘŚĆ III. ASPEKTY PRAWNO-EKONOMICZNE

Agnieszka Maślanka, Aldona Krygowska	
Rozwój regionalny i lokalny w kontekście integracji europejskiej – szanse i zagrożenia	195
Jarosław Osmolak	
The Polish Investment Zone as an effective instrument of a state interventionism	209
Grzegorz Kinelski	
Smart City 4.0 as a set of local government and social activities in the context of energy transformation	225
Natalia Madej, Tomasz Bienias	
Transformacja administracyjna jako efekt integracji europejskiej: analiza przypadków polskich gmin	237
Mateusz Michalec	
Znaczenie środków unijnych dla rozwoju gmin z obszarów wiejskich – na podstawie doświadczeń gminy Jodłowa	253

Wprowadzenie

W 2024 roku minęła dwudziesta rocznica wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Po przemianach w 1989 roku Polska rozpoczęła transformację systemową i wprowadzanie reform rynkowych w celu osiągnięcia standardów Europy Zachodniej. 8 kwietnia 1994 roku Polska złożyła wniosek o akcesję do Unii Europejskiej (UE). Negocjacje, rozpoczęte 3 kwietnia 1998 roku, zostały zakończone podpisaniem traktatu akcesyjnego w Atenach 16 kwietnia 2003 roku. W Polsce o podjęciu decyzji w sprawie członkostwa w UE zadecydowało także społeczeństwo, które wyraziło swoją opinię w referendum przeprowadzonym w terminie 7–8 czerwca 2003 roku. W dniu 23 lipca traktat akcesyjny został ratyfikowany, a 1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat w Polsce zaszły znaczące zmiany zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Jednocześnie w tym samym czasie można zaobserwować zmianę modelu integracji europejskiej. Od początku XXI wieku następuje przeobrażenie wewnętrznej dynamiki procesów integracyjnych w ramach Unii Europejskiej. Dwudziestoletni okres członkostwa Polski w UE pozwala spojrzeć na jego konsekwencje z różnych perspektyw.

Celem monografii jest podsumowanie zmian, jakie zaszły w Polsce w okresie jej członkostwa w Unii Europejskiej, zarówno pod względem odniesionych korzyści, jak i poniesionych kosztów, a także wskazanie nowych perspektyw na kolejne lata.

W monografii zostały zgromadzone teksty autorów o różnych zainteresowaniach naukowych oraz o zróżnicowanym doświadczeniu badawczym. Prezentowane w publikacji poglądy są wynikiem dorobku naukowego oraz przekonań etycznych

autorów. Poruszona przez nich tematyka obejmuje szeroki zakres zagadnień filozoficzno-społecznych, administracyjno-gospodarczych oraz prawno-ekonomicznych związanych z członkostwem Polski w UE. Ten wielowymiarowy charakter całej pracy odnosi się także do zgromadzonej w niej literatury. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że publikacja obejmuje teksty napisane w trzech językach: polskim, słowackim i angielskim.

Pierwszą część monografii poświęconą aspektom filozoficzno-społecznym otwiera artykuł autorstwa Rudolfa Dupkali *Európska Únia v kontexte imigrácie z teritória islamskej civilizácie (výzvy, príležitosti, limity, ohrozenia)*. Tekst jest wynikiem badań jakościowych, opartych na analizie kluczowych dokumentów UE dotyczących praw człowieka oraz interpretacji świętych tekstów judaizmu, chrześcijaństwa i islamu. Autor za cel artykułu przyjmuje uzasadnienie znaczenia dialogu międzyreligijnego jako „narzędzia” stopniowej integracji wspólnotniernych kultur zorientowanych na wartości, funkcjonujących na terytorium UE. W kolejnym rozdziale pt. *Rola polskiej szkoły w budowaniu tożsamości europejskiej na przykładzie logistyki* Joanna Nowicka ocenia, czy europejskość jest uwzględniana w programach kształcenia specjalistycznego na poziomie edukacji wyższej na przykładzie kierunku logistyka. Autorka zbadała obecność europejskich treści w programie kształcenia ANS AS oraz, na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w 2024 roku, przeanalizowała opinie i potrzeby studentów logistyki. Tę część monografii zamyka rozdział napisany przez Aleksandrę Chwastek pt. *The evolution of the role and position of women in academic education after the 2004 enlargement of the European Union, as exemplified by the Czech Republic and Poland in relation to the political and economic background of each country*. Autorka podejmuje próbę ustalenia przyczyn różnic w liczbie kobiet i mężczyzn pełniących funkcje nauczycieli akademickich w Polsce i Czechach. Dochodzi do wniosku, że przyczyny te wynikają z odmiennych doświadczeń historycznych wspomnianych państw, które kształtowały relacje społeczne, innej motywacji do modernizacji oraz głęboko zakorzenionego racjonalizmu, ograniczającego akceptację zmian inicjowanych z zewnątrz.

Druga część monografii obejmuje aspekty prawno-gospodarcze. W pierwszym rozdziale tej części pt. *Wpływ orzecznictwa TSUE na prawo krajowe w sektorze transportu kolejowego w Polsce* Iwona Miedzińska analizuje orzeczenia TSUE, których konsekwencją była konieczność zmiany przepisów polskiego prawa. Przedmiotem rozważań są również wyroki TSUE w sprawach dotyczących opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej. Kolejny rozdział *Wpływ orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na rozwój sądowej ochrony praw konsumenta w Polsce* obejmuje najistotniejsze orzeczenia TSUE w ciągu dwudziestu lat członkostwa Polski w UE. Krzysztof Kaczorowski przedstawia w nim ich wpływ na praktykę orzeczniczą sądów krajowych, prowadzącą

do realnego podwyższenia poziomu ochrony praw konsumenta. W następnym rozdziale poświęconym transformacji polskiego prawa lotniczego pt. *Wpływ europejskiego prawa ochrony konkurencji w sektorze lotniczym na polskie prawo lotnicze* Elżbieta Małecka analizuje zmiany w europejskim i polskim prawie lotniczym. W rozdziale *The impact of membership of the European Union on road safety in Poland* Agnieszka Podgórska przedstawia podstawowe unijne przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz analizuje statystyki przedstawiające tendencje rozwojowe w tym obszarze. Przedostatni rozdział tej części autorstwa Roberta Freya nosi tytuł *Rules for determining jurisdiction in cases involving matrimonial property regimes as an example of enhanced cooperation within the European Union*. Badacz przedstawia w nim, w jaki sposób państwa członkowskie korzystają z mechanizmu wzmocnionej współpracy w sytuacji braku jednomyślności w Radzie UE przy przyjmowaniu środków z zakresu prawa rodzinnego. Analizuje to na przykładzie jurysdykcji w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych. Drugą część monografii kończy rozdział pod tytułem *Wpływ regulacji wspólnotowych na polskie prawo pracy w zakresie ochrony nietypowych form zatrudnienia na przykładzie umowy o pracę na okres próbny* autorstwa Jacka Małycki. W artykule badacz omawia główne cele dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej dotyczące umów na okres próbny, a następnie analizuje nowelizację Kodeksu pracy, wdrażającą wskazaną dyrektywę, oraz dokonuje oceny nowelizacji pod kątem zgodności z zaleceniami dyrektywy 2019/1152.

Ostatnia część monografii dotyczy aspektów prawno-ekonomicznych. Otwiera ją rozdział opracowany przez Aldonę Krygowską i Agnieszkę Maślanek pt. *Rozwój regionalny i lokalny w kontekście integracji europejskiej – szanse i zagrożenia*. Autorki zwracają w nim uwagę na możliwości, jakie pojawiły się zwłaszcza w rejonach Polski wschodniej i południowo-wschodniej po przystąpieniu do UE. Kolejny rozdział – *The Polish Investment Zone as an effective instrument of a state interventionism* autorstwa Jarosława Osmolaka – porusza temat Polskiej Strefy Inwestycji (PSI) jako skutecznego narzędzia interwencjonizmu państwowego. Autor, po upływie czterech lat od wprowadzenia PSI, wdrożonej na podstawie ustawy o wspieraniu nowych inwestycji z dnia 10 maja 2018 r., podejmuje próbę oceny pierwszych efektów funkcjonowania tego narzędzia dla polskiej gospodarki. W następnym rozdziale *Smart City 4.0 as a set of local government and social activities in the context of energy transformation* Grzegorz Kinelski omawia koncepcję wykorzystania potencjału 4T, obejmującego technologię, zaufanie, możliwości i tolerancję, w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym. Autor podejmuje próbę zidentyfikowania potencjału innowacyjnego miasta uczącego się poprzez analizę lokalnych polityk oraz

oceny potencjału innowacyjnego miast w obszarach związanych z efektywnością energetyczną, przedsiębiorczością, innowacyjnością mieszkańców i podmiotów wspierających innowacje. Kolejne dwa rozdziały: *Transformacja administracyjna jako efekt integracji europejskiej: analiza przypadków polskich gmin* Natalii Madej i Tomasza Bieniasa oraz *Znaczenie środków unijnych dla rozwoju gmin z obszarów wiejskich – na podstawie doświadczeń Gminy Jodłowa* Mateusza Michalca również dotyczą tematyki zmian w gminach. W pierwszym z nich autorzy ukazują trudności, z którymi gminy Sękowa i Tarnowiec musiały się zmierzyć w procesie adaptacji do unijnych standardów, oraz opisują działania podejmowane przez te gminy w celu usprawnienia funkcjonowania lokalnych struktur administracyjnych. Analiza przypadków pozwala wskazać, w jaki sposób samorządy lokalne mogą skutecznie wdrażać unijne regulacje, poprawiając jakość usług publicznych, efektywność działania i przejrzystość administracji. W drugim z nich, a jednocześnie ostatnim rozdziale monografii, autor skupia się na procesach pozyskiwania środków pochodzących z budżetu UE, ich wykorzystania w Gminie Jodłowa, wpływie przywołanych działań na funkcjonowanie i rozwój gminy oraz jej mieszkańców. Podejmuje również próbę odpowiedzi na pytania dotyczące znaczenia, szans oraz wyzwań wynikających z przynależności Polski do Unii Europejskiej, które stoją przed polskimi gminami.

Redaktor monografii dziękuje autorom za trud i pracę włożone w jej powstanie. Jednocześnie kieruje podziękowania do recenzentów – prof. dr. hab. Janowi Olszewskiemu z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz dr hab. Agnieszce Żywickiej, prof. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, za przygotowanie recenzji monografii oraz przekazanie cennych uwag i wskazówek.